

Kinder Torah

Vayeshev

בס"ד

Bein Adam Li'chaveyro

Class, the subject of today's *shiur* is the sin of 'mechiras Yosef' (the sale of Yosef into slavery). Before we begin, I must make the following introduction. Yosef's brothers, who committed the sin, were the *shevatim* – the sons of Yaakov Avinu. They were all spiritual giants, on a *madrage* (spiritual level) that is beyond our comprehension. They received prophecy from Hashem.

We ourselves are not capable of criticizing their actions. However, our sages and Torah giants throughout the generations have

spoken about the sin. Therefore, we may relate their interpretation of the events. Now, let us begin. Who knows the basic facts of the story?"

"I do, Rebbe."

"Go ahead, Chaim."

"Yaakov sent Yosef to Dosan, where his brothers were tending their sheep. The brothers saw him and wanted to kill him. The *meforshim* cite various reasons for this, however, it is not necessary to delve into it at this point. It is sufficient to say that our great ancestors felt their plan was justified. Reuven convinced the other brothers to put Yosef into a pit, instead of killing him on the spot. They did so, and sat down to eat bread. A caravan of Ishmaelites passed by, and Yehuda persuaded the brothers to sell him as a slave. They drew Yosef out of the pit, and sold him to the Ishmaelites, who sold him to the Midyanites, who sold him as a slave in Mitzrayim. He was there in Mitzrayim for 22 years until he saw his father again (Rashi Bereshis 28:9)."

Excellent, Chaim. Rav Meir Simcha of Divinsk wrote a classic *peirush* on the Chumash entitled *Meshech Chochma*. He cites the *Medrash Mishlei* (Chapter 1) which relates that the ten "*harugei malchus*" (leading sages who were tortured

and killed by the Romans) died for the sin of 'mechiras Yosef.' In every generation, this sin still stands. Rav Meir Simcha explains that every time an *aveyra* (sin) *bein adam li'chaveyro* (between man and his fellow man) is committed in Klal Yisrael, Hashem recalls the *aveyra* of 'mechiras Yosef.'"

"That is frightening, Rebbe."

"It truly is, Avi. Now, let us try to analyze 'mechiras Yosef.' Let us first begin with understanding the concept of *aveyros bein adam li'chaveyro*. Hillel summarized it one sentence. 'What you find hateful,

do not do to your friend' (Gemora Shabbos 31a). Who can name the bad things were done to Yosef and Yaakov?"

"Yosef was put into a pit with snakes and

scorpions, where he would almost certainly die. That must have been extremely traumatic."

Very good, Shlomo."

"He was then sold as a slave to gentiles. They would almost certainly strip him of his Yiddishkeit and his *Olam Habbo*, by not allowing him to keep the mitzvos. They would likely give him hard, demeaning work. He would not have a wife or children, and thus be deprived of all *nachas* in his life. He would never see his family again. Instead, he would be surrounded by pagan idol worshippers, and would likely become one of them. His heart and spirit would be broken. That is a truly horrible fate."

"Correct and well put, Yitzky."

"What about Yaakov Avinu? He was broken hearted for twenty-two years. He was told that Yosef was killed, and he did not recover from that news. He was so sad, that he did not receive *nevuah* (prophecy) for the entire period of separation. How could sons do such a cruel thing to their father?"

"That is a very good question, Nochum. We are all beginning to appreciate the magnitude of this *aveyra*. It is no wonder that it is still with us."

"Yes, however, it is very inspirational,

Rebbe."

"In what way, Dovid?"

"After contemplating the devastating effects of this *aveyra*, I have resolved to strengthen my mitzvos and relationships 'bein adam li'chaveyro.' I will pay special attention to Hillel's rule. Before I say or do something to someone, I must think, 'How would I feel if he said or did that to me?' That will be my guide."

"That is a good start, Dovid; however there is subtle detail which you must not forget. You must ask yourself, 'If I were him, would it bother me?' Sometimes the other person is more sensitive than you. Things that annoy him might not faze you. He may be poorer than you, or not as smart as you are. All this must be taken into consideration."

"I see, Rebbe."

"What we have spoken about now is in the area of not hurting your fellow man. There is another aspect of *bein adam li'chaveyro* called *chessed* – doing good things for him. This involves carefully thinking about what the other person needs, and then providing it for him. Both sides of *bein adam li'chaveyro* – avoiding the bad and doing the good – begin with thinking about the other person. Who is he? What makes him tick? What does he need? What does he enjoy? What bothers him? That is the key. Put yourself in the other person's place, and act towards him as you would want him to behave towards you. Class, may Hashem bless us all with tremendous success in this area."

"Amen!"

Kinderlach . . .

Pick a close friend or family member and think about him. What is he like? Quiet or outgoing? Sensitive, or easygoing? What is he sensitive about? When you speak to him, do not bring up the sensitive subjects that may hurt his feelings. That is Hillel's rule of *bein adam li'chaveyro*. There are certain things that bother almost everyone. Do not push ahead of people, bang into them, or step on their toes. Insulting them, damaging them or their property, are terrible *aveyros bein adam li'chaveyro*.

Let us return to your close friend. Does he prefer good food or a good book? What is his favorite food? Does he appreciate a wake-up call in the morning? Do *chessed* for him. Give him what is good for him – what he likes. Kinderlach, make it your project to excel at *bein adam li'chaveyro*. Think about other people do the best that you can for them!

והגדת לבנר

פרשת וישב

בין אדם לחבירו

"דבריך נכונים וברורים, איצה'לה."
 "ומה עם יעקב אבינו? לבו נשבר והוא סבל למשך עשרים ושתיים שנה. נאמר לו שיוסף נהרג, והוא לא השלים עם הבשורה הקשה. הוא היה כה עצוב שלא קיבל נבואה במשך כל תקופת הפירוד. כיצד יכלו הבנים להתאכזר כל כך לאביהם?"
 "שאלה טובה מאוד, נחום. כולנו מתחילים לחוש בגודל העבירה הזו. אין פלא, אם כן, שהיא ממשיכה ללוותנו."
 "נכון, אבל הדברים גם מחזקים מאוד, רבי'ה."
 "כיצד, דוד?"

"עכשיו, לאחר שחשבתי על התוצאות ההרסניות של עבירה זו, החלטתי להתחזק בשמירת המצוות וביחסים שלי בין אדם לחברו. במיוחד אקפיד על הכלל שקבע הלל הזקן. לפני שאומר או אעשה משהו לאדם אחר, אחשוב: 'כיצד הייתי מרגיש אם הוא היה אומר או עושה לי דבר כזה?' מחשבה זו תנחה אותי מעתה ואילך."
 "התחלה טובה, דוד. אך יש פרט קטן שאסור לך לשכוח. עליך לשאול את עצמך, 'אם הייתי הוא, האם דבר זה היה מפריע לי?' לפעמים האדם האחר רגיש יותר ממך. דברים שמפריעים לו, אולי לא ישפיעו עליך כלל. ייתכן שהוא עני יותר ממך, או פחות חכם ממך. את כל הדברים האלה יש לקחת בחשבון."
 "הבנתי, רבי'ה."

"הנושא של השיעור היום הוא החטא של מכירת יוסף. לפני שנתחיל, אני חייב להקדים לכם הקדמה. אחי יוסף, שחטאו בחטא זה, היו השבטים – בני יעקב אבינו. כולם היו ענקי-רוח, במדרגה שהיא מעבר להבנתנו. הם היו נביאים. כשלעצמנו, אין ביכולתנו לשפוט את מעשיהם. אך חז"ל וגדולי התורה לאורך הדורות עסקו בחטא זה, ולכן מותר לנו לדבר על ההבנה שלהם באירועים הללו. וכעת, מי מכם יכול לספר לנו את הסיפור כפשוטו?"
 "אני יכול, רבי'ה."
 "בבקשה, חיים."

"יעקב שלח את יוסף לדותן, למקום שבו אחיו רעו את צאנם. האחים ראו אותו ורצו להורגו. המפרשים מביאים סיבות שונות לכך, אך אין צורך להיכנס לזה כרגע. די לומר שאבותינו הקדושים חשבו שהתוכנית שלהם מוצדקת. ראובן שכנע את שאר האחים לשים את יוסף בבור, ולא להורגו במקום. הם עשו זאת, וישבו לאכול לחם. אורחת ישמעאלים עברה, ויהודה דיבר על לב אחיו שימכרו אותו לעבד. האחים מכרו הוציאו את יוסף מהבור ומכרו אותו לישמעאלים; הללו מכרו אותו למדיינים, והמדיינים מכרו אותו לעבד במצרים. הוא היה במצרים, ועברו 22 שנה מהגיעו למצרים עד ששוב זכה לפגוש את אביו (רש"י בראשית כ"ח, ט')."

"מצויין, חיים. ר' מאיר שמחה מדווניסק כתב פירוש ידוע על החומש, ה'משך חכמה'. הוא מצטט ממדרש משלי (פרק א'), שם כתוב שעשרת הרוגי מלכות – החכמים שעונו ונהרגו בידי הרומאים – נהרגו בשל החטא של מכירת יוסף. חטא זה ממשיך ללוות אותנו בכל דור ודור. ר' מאיר שמחה מסביר שבכל פעם שנעשית עבירה בין אדם לחברו בתוך כלל ישראל, ה' 'זכר' בעבירה של מכירת יוסף."

"דברים ממש מבהילים, רבי'ה."

"אכן כן, אברמי. וכעת, הבה ננסה לנתח את מכירת יוסף. נתחיל בהבנת המושג של עבירה בין אדם לחברו. הלל הזקן סיכם זאת במשפט אחד: 'מה ששנוא עליך, אל תעשה לחברך' (גמרא שבת ל"א ע"א – תרגום מארמית). מי יכול למנות את החטאים שנעשו כלפי יוסף ויעקב במכירה זו?"
 "יוסף הושלך לבור שהיו בו נחשים ועקרבים, וניתן היה לצפות שימות שם. השהייה שם ודאי היתה חוויה קשה ביותר!"
 "תשובה טובה מאוד, שלמה."

"הוא נמכר לעבד לגויים, ומשמעות הדבר היתה יכולה להיות שהוא לא יוכל לקיים מצוות, ויאבד את מעלתו הרוחנית והעולם הבא שלו. ועוד, שהם היו יכולים להעביד אותו בעבודה קשה ומשפילה. במצב כזה, סביר שלא יהיו לו אשה או ילדים, וכך לא יהיה לו כל נחת בחיים. הוא לעולם לא יראה עוד את משפחתו, יהיה מוקף בעובדי אלילים, ויהיה עם הזמן לאחד מהם. לבו ורוחו יישרו. גורל קשה ביותר."

"מה שאמרנו עכשיו היה מהתחום של הישמרות מפגיעה בזולת. אך יש עוד צד לבין אדם לחברו, והוא ההטבה עם הזולת – עשיית חסד. ומשמעות הדבר היא לחשוב היטב על צרכיו של הזולת, ולהשתדל לספק לו אותם. שני הצדדים של בין אדם לחברו – הימנעות מגרימת נזק ועשיית טוב – תחילתן בחשיבה על הזולת. מי הוא? מה מניע אותו? מה הוא צריך? ממה הוא נהנה? מה מפריע לו? זהו המפתח: לחוש את תחושותיו של השני ולהתנהג כלפיו כפי שהיית רוצה שהוא יתנהג אליך. יהי רצון שה' יברך אותנו בהצלחה בתחום זה."
 "אמן!"

ילדים יקרים...

בחרו חבר קרוב או בן משפחה וחישבו עליו: מהו אופיו? האם הוא שקט או מוחצן? רגיש או מקבל הכל? מהן הרגישויות שלו? כאשר אתם מדברים אתו, אל תעלו נושאים שעלולים לפגוע ברגשותיו. זהו הכלל של הלל הזקן בבין אדם לחברו. יש דברים שעלולים לפגוע כמעט בכל אחד: אין לעקוף אנשים בתור, להיתקל בהם, או לדרוך על רגליהם. וכמובן, עלבונות, נזק לאדם או לרכוש, הן עבירות קשות בתחום של בין אדם לחברו.
 הבה נשוב לחבר הקרוב ההוא: האם הוא מעדיף אוכל טוב או ספר טוב? מהו המאכל האהוב עליו? האם הוא רוצה שיעירו אותו בבוקר? עשו עמו חסד. תנו לו מה שטוב לו – מה שהוא אוהב. ילדים יקרים, עשו מבצע של מצוות בין אדם לחברו. חישבו על אנשים אחרים ועשו את המיטב בעבורם!